СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ГРУДНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 13, 1986 No. 238. VOL. XCIII.

СТРАХ ВІД ЧОРНОБИЛЯ СЯГАЄ ПО МОСКВУ

Рим (УПС). — Пожежа в чорнобильській нуклеарній станції викликала нову дискусію серед дисидентів у СССР. Ядерна загроза стала для них, як на Заході реальною небезпекою і предметом занепокоєння. Вперше громадяни СССР бачуть зв'язок поміж ядерною енергією та ядерною зброєю. Постають ініціятиви миру, що не мають нічого спільного з державною пропагандою миру, яка стереотипно приписує вину надмірного озброєння світу виключно Америці.

Спроби совєтських засобів інформації заспокоїти громадян після катастрофи, показуючи їм рибалок на березі Прип'яті і колгоспників Чорнобильського району під час жнив, видно не мала бажаного успіху. Не тільки в Києві люди по сьогодні бояться споживати свіжі продукти, але й страх, як показують різні самвидавні документи, давно досягнув Москву та Ленінград.

Дискусію, яку провадять на Заході про значення ядерної енергії, провадять також совєтські дисиденти: „Небезпека використовування ядерної енергії очевидна". — пише, наприклад, московська група „Доверие", що повідомляє про свої „більш ніж короткі демонстрації після катастрофи в АЕС", під час яких вона збирала підписи для „провірки ядерних проєктів". „Ми щоразу переконувалися, що люди нас розуміють, і надіємося, що в майбутньому будуть нас підтримувати ще більше".

Документи сумніваються в щирості й чесноті бюрократії. Дійсно відповідальні за катастрофу, видається їм, як звичайно, не будуть покарані, і навпаки — так твердять автори. Ще й обслужаться з кількамільйонового фонду, що його зібрали в СССР для жертв катастрофи.

Оправдання тиких закидів зможе доказати щойно історія. Цікавий у цьому відношенні, однак, брак найменшого довор'я до панівної верстви в СССР.

ВІДБУЛОСЯ НАДЗВИЧАЙНЕ ЗІБРАННЯ УРЯДУ УНР

Філядельфія (УІБ). — У зв'язку з актуальними подіями на зовнішньому й внутрішньому відтинках українського життя, скликано в четвер, 4-го грудня ц.р., тут в домі УНР надзвичайне зібрання Уряду УНРеспубліки, в якому взяли участь члени Уряду під головуванням д-ра Ярослава Рудницького та запрошені: Президент УНР д-р Микола Лівицький, представник УНРади інж. Юрій Храневич, редакторка „Мети" Галина Царинник, голова УІБ Таня Носко-Оборонів й інші.

Після відкриття й відчитання протоколу з попереднього зібрання Уряду 18-19-го липня ц.р. президент УНР прийняв передбачену Тимчасовим Законом присягу від нового члена Уряду д-ра Володимира Жили, в зв'язку з чим присутні склали йому гратуляції й побажання.

Відтак звітував голова Уряду про українську участь у Віденській конференції, зокрема про першу в історії Гельсінкського процесу проти-конференцію екзильних урядів Польщі, України, Чехо-Словаччини й інших екзильних формацій, що вібулася в Міжнародному пресовому клюбі „Конкордія" у Відня дня 3-го листопада ц.р.

Після дискусії й схвалення відповідних постанов приступлено до обговорення консолідаційно-координаційних заходів окремої Комісії Уряду і КУППО з одного боку й із Контактною комісією ОУНр з другого. В дискусії, що слідувала, вияснено багато питань із внутрішньо-української політичної дійсности та суспільно-громадського життя в тому й взаємин із КУППО та ОУНр, а теж із СКВУ. Відповідними рішеннями закінчено це важливе зібрання Уряду УНР, що як і попередні, пройшло в гармонійному настрої.

Старалися заховати перед Конґресом іранську аферу

Вашінгтон. — Як подають урядові чинники у Вашінгтоні, Сі-Ай-Ей рішила не інформувати членів Конгресу про продаж зброї Іранові. Таке рішення було ключевим у цілій афері, тому, що в наслідок того ціле переведення торгу мусіло переходити поза звичайними урядовими дорогами.

Як показується, цей торг зброєю з Іраном був переведений і фінансований приватними підприємцями, конкретно мільйонером із Савді Арабії Аднан М. Кошоггі, який в четвер, 11-го грудня ц.р., дав про цю справу інтерв'ю відомій журналістці з Ей-Бі-Сі Барбарі Вотерс. Він здобув гроші на закуп зброї від приватних підприємців, хоч не назвав їхніх прізвищ. Зізнаючи перед членами Палати Репрезентантів, директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі сказав, що він щойно у жовтні цього року при розмові з торгівцями зброї і давним знайомим Роєм Фурмарком зачав підозрівати, що гроші, які одержано за продаж зброї Іранові передано повстанцям в Нікарагуа. Р. Фурмарк мав бути тим, який відіграв важливу ролю в інформаціях про цілу грошову трансакцію.

ВАШІНҐТОН ПЕРЕСТЕРІГАЄ СОВЄТСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ В ЖЕНЕВІ

Вашінгтон. — Офіційні речники Державного департаменту, а також американські представники в Женеві, які ведуть переговори у справі редукції стратегічної нуклеарної зброї, зокрема ракет далекого і середнього засягу, перестерегли совєтських представників, щоб вони не використовували тимчасового конфлікту в ЗСА, який витворився у зв'язку з продажею зброї, запасних частин і амуніції для Ірану і перекинення частини фондів з тієї продажі для допомоги антикомуністичним повстанцям в Нікарагуа „контрас", для зміни тактики у переговорах.

Політичні спостерігачі здогадуються, що Адміністрація президента Рональда Регена хотіла таким способом донести до відома совєтським речникам в Москві, щоб вони не вмішувались до внутрішних справ З'єднаних Стейтів Америки, бо, мовляв, закордонна політика Америки в нічому не змінилася і важливіші справи треба полагоджувати нормальними каналими, не звертаючи увага на іреансько-нікарагуанську проблему і шалену кампанію проти Уряду Р. Регена, що її розвинули демократи при допомозі засобів масової інформації.

Голова американської делегації на переговорах в Женеві Макс Кемпелман відбув довшу розмову із совєтським головою делегації Віктором П. Карповим і обговорив з ним дальшу тактику переговорів, чергова сесія яких розпічнеться 15-го січня наступного року. Досі, — кажуть речники Державного департаменту і Білого Дому, — Москва не надуживала іранського конфлікту для своїх політичних цілей, правдоподібно тому, що вона сама продає зброю Іранові, не зважаючи, що головним відборцем совєтської зброї на Близькому Сході все ще залишається Сирія і Ірак, який, як відомо, веде довголітню завзяту війну проти військ аятолли Хомейні. У Вашінгтоні однак побоюються, що розголошені до неможливого справи продажу зброї Іранові, максимальне використовування цієї справи демократами, зокрема в Сенаті і Палаті Репрезентантів, заінціоване поспішне слідство конгресовими комісіями, часті опити, що їх переводять ліберальні засоби масової інформації, щоб підтримувати думку спільноти проти Уряду Президента ЗСА, може бути великою спонукою для Москви і вона може підтримати фальшиву опінію малої частини американців про послаблення Адміністрації і втрати контролі над деякими справами.

В. Карпов запевнив М. Кампелмана, що совєтська делеґація не діятиме під впливом компанії проти Білого Дому, але з другої сторони заступник міністра закордонних справ СССР Алєксандер А. Безсмертних, відповідаючи на закиди ЗСА про порушення договору з 1979 року, натякав про „брехню" Адміністрації Р. Регена, чи принаймні деяких представників Уряду ЗСА і Сі-Ай-Ей.

Чергові дні і тижні покажуть чи Москва дійсно затримає спокій і розпічне чергову сесію переговорів у спокою і діловості, чи захоче розвинути свою пропагандивну кампанію проти Р. Регена на базі продажу зброї Іранові, — кажуть спостерігачі.

В. Баклі засуджує видачу К. Ліннаса

Нюарк, Н. Дж. — Відомий синдикований колюмніст Вілліям Баклі дуже розумно і розсудливо розглядає справу Карла Ліннаса, натуралізованого естонця, якому завдяки судовому позивові Бюра спеціальних інвестиґації (ОСІ), яке існує при Департаменті справидливости ЗСА, суд відібрав американське громадянство, а Верховний Суд відмовився вислухати його аргументації і він став перед загрозою депортації до СССР.

В. Баклі слушно відмічує, що не до Совєтського Союзу, як про це в більшості інформують американські засоби масової інформації, а до Естонії, яка після 1940 року і на підставі підписаного договору між Сталіном і Гітлером в 1939 році, була прилучена до комуно- московської імперії і стала її частиною. Вправді член Верховного Суду ЗСА Тиргуд Маршалл відклав на 25 днів депортацію К. Ліннаса, якого американські власті тримають під ключем у нюйоркській тюрмі, а оборонець загроженого адвокат Ремзі Кларк, колишній генеральний прокуратор ЗСА, робить наполегливі старання, щоб взагалі депортацію здержати і добитися помилування для його клієнта, який в 1962 році був засуджений на кару смерти заочно совєтським судом в Естонії, але ще далеко перед процесом, бо вже в грудні 1961 року вони визнали його винним в пресі.

Правда, — пише В. Баклі, — совєтська прокуратура „спродукувала" двох свідків, які живуть в сьогоднішній підсовєтській Естонії, але коли оборонець Ліннаса виявив бажання особисто перевірити автентичність заяв свідків, переглянути архівні матеріяли, на підставі яких ОСІ заініціювало процес, совєти категорично сказали своє „нєт", бо, мовляв, архіви „це наша приватна справа".

„Якщо ми вже при совєтській справедливості, — пише В. Баклі, — то все таки цікаво буде пригадати, що екзекуція чоловіків, жінок і дітей, жидів і не-жидів,

(Закінчення на стор. 3)

Українці в Канаді вимагають вибачення

Торонто (Х. Д.). — На цю тему в канадській пресі появилися коментарі, які стосуються проблеми направи моральних і матеріяльних кривд, заподіяних різним національним меншинам канадським урядом в далекому й недавному минулому. Цю проблему винесли на світло денне канадські громадяни, японці, яких уряд силоміць запроторив у табори примусової праці під час Другої світової війни, запідозрюючи їх у вірності країні свого походження.

Представники японської меншини в Канаді внесли в 1984 році петицію до уряду з вимогою вибачитися морально і компенсувати матеріяльно покривджених японців. Тоді прем'єром був П'єр Трудо, який на інтерпеляцію тодішнього лідера парляментарної опозиції й теперішнього прем'єра Браєна Малруні, передбачуючи можливість створення прецеденту, вияснив, чому він не хоче погодитися на вимогу японців формально вибачитися перед ними й фінансово їх компенсувати: „Це може викликати натиск інших етнічних груп у країні, щоб уряд вибачився за історичні кривди — сказав Трудо. — Не думаю, що завданням уряду є випрявляти минуле. Це не змінить історичного факту. Уряд є відповідальний за свою теперішню діяльність".

Перебравши пост прем'єр-міністра в 1984 році, Б. Малруні знехтував перестоpогу передбачливого Трудо й почав переговори з японцями в справі фінансової компенсації. Ці переговори шкутильгають уже два роки і придбали урядові багато турботи.

Використовуючи японський прецедент, інші національні групи внесли подібні претенсії. Цими групами є: китайці, ветерани еспанської громадської війни, канадські шіки, німці, акадійці, виселені з місця свого осідку британського колоніяльною адміністрацією 200 років тому, врешті українці, які внесли свої претенсії майже одночасно з японцями. Йшлося про кривди, яких зазнали українці під час Першої світової війни. Єдині італійці готові скласти заяву, що не плянують внести претенсій та покищо нерішені жиди.

Канадські історики й експерти застановляються як вийти з клопітливої ситуації, яку передбачав Трудо.

Проф. Джон Тампсон з університету МекҐілл у Монтреалі стверджує, що „японці й українці з часів Першої війни є клясичним і переконливим випадком, що заслуговує на вибачення. Про це не може бути ніякого сумніву, бо ці дві групи були канадськими громадянами в часі, коли їм заподіяно кравду".

Про українську справу опінія така: українська трагедія під час Першої світової війни менше відома через те, що тільки біля 1,000 людей, які пережили ці тяжкі моменти, осталися в живих і через те, що документи про цю подію безслідно пропали з публічних архівів Канади близько 20 років тому. Понад 8,000 українських громадян Канади були інтерновані в 24-ох концтаборах, розкинених по всій Канаді. Около 80,000 інших громадян української національности були змушені зареєструватися і раз у тижні голоситися в канадському уряді. Деякі з них втратили своє майно, інші були позбавлені права голосувати, шість осіб вбито під час їхньої спроби втекти з таборів примусової праці, около 100 людей померло від недуг, спричинених несприятливими умовинами життя в таборах.

Про ці події член канадського парляменту Джозеф Слоґан висловився так: „Не має сумніву, що ми (україн

(Закінчення на стор. 3)

У Бронксі стався загадковий вибух

Ню Йорк. — У неділю вранці, 30-го листопада, 27-річний Ерік Ґрейг снідав вдома разом зі своєю мамою Едною. Раптом він почув, що будинок здригнувся.

„Я подумав, що це землетрус: хиталася підлога, все трясло́ся, — розповідала потім Една Ґрейг репортерам. — Пивниця була у вогні. Там усе горіло".

Ерік викликав пожежників. „Час від часу, — пояснив він їм, — у нас траплюються випадки з газом. Не виключено, що це зв'язано з будинком, який знаходиться навпроти".

Навпроти дому, де живуть Ерік і Една Ґрейги, розміщений житловий комплекс для совєтських громадян — персоналу місії СССР при Організації Об'єднаних Націй. „Звідти, — показує Ерік на совєтський комплекс на вулиці Вест 255, район Рівердейл у Бронксі, Н.Й., — прокладена в нашу сторону якась рура. Хто знає, чим вони там займаються. Можливо, державний секретар знайде час і приїде сюди, щоб виснити це".

За словами працівника пожежного управління Вілляма Протта, вибух стався у зв'язку з витіканням бензини, що знаходиться у підземному сховищі. Покищо незрозуміло, де знаходиться підземне сховище і чи продовжується воно під територією совєтського житлового комплексу.

Начальник пожежної дружини Джералд Маннінг сказав в інтерв'ю для газети „Ню Йорк Пост", що коли пожежники хотіли прийти на совєтську територію, їх не пустили. Але потім совєтська охорона дозволила одному пожежникові зайти. „Вони сказали нам, що на їх території нічого не сталося. І ми не можемо цього перевірити". — розповідав Дж. Маннінг.

Ерік Ґрейг скаржиться: „Ми говорили про пошкодження давно, але ніхто не прислуховується до нас, ніхто не хоче зв'язуватися з росіянами. Доведеться мені звернутися до свого конгресмена".

У СВІТІ

БОГЛАРСЬКИЙ АТЛЕТ-ШТАНҐІСТ Наум Шаляманов попросив австралійський уряд надати йому політичний азиль, бо він більше не бажає повертатися до Болгарії. В неділю, 7-го грудня, Шаляманов вигравши третю переможню чашу в Мельборні, зник і за ним почали шукати не тільки болгарські „опікуни", але також австралійська поліція. Потім він сам зголосився на поліцію, назвав своє прізвище, сказав хто він такий і попросив азилю. Справу 19-річного Н. Шаляманова розлядають тепер австралійські еміґраційні чинники.

КЕРІВНИК ІНФОРМАЦІЙНОЇ служби в уряді Південно-Африканської Республіки Стоффель ван дер Мерв заявив кореспондентам, що його уряд скоро опублікує обмеження для преси і засобів масової інформації взагалі та вимагатиме від представників преси, щоб вони строго дотримувались цих заряджень, бо в противному випадку Преторія не толеруватиме „розкладницької пропаганди", що її поширюють на території ПАР і поза її кордонами засоби інформації. Ліберальна преса вже піднесла крик проти цих заряджень і назвала їх „накладанням намордника" представника преси. Згаданий представник інформаційної служби відмітив, що ті, яким не подобаються зарядження уряду ПАР, можуть довбровільно покинути країну.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКІ ЛІБЕРАЛИ, очевидно на чолі з партією соціяльних демократів і так званих „зелених" (скрайні ліві ліберали), ведуть тепер гостру кампанію проти канцлера уряду Гельмута Коля і домагаються слідства парляментарної комісії у справі продажу західньонімецькими компаніями частин до будови підводних човнів для Південно-Африканської Республіки. Подібно як в інших країнах, ліберали пов'язують цей продаж з головою уряду (подібна ситуація існує тепер також в ЗСА), щоб у суматосі слідства, парляментарних дебат, розголошення цієї справи засобами масової інформації, підірвати престиж Коля перед парляментарними виборами, які мають відбутися в Західній Німеччині в червні 1987 року. Г. Коль заперечив висунене проти нього, і тим самим проти його уряду обвинувачення соціялістів.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА „Правда", орган ЦК КПСС, розпочала друкувати серію критичних статтей проти тих областей, які відстають в економіці, занедбують продуктивність колгоспів й індустрії, толерують хуліганство, „прогули", пиятику, безпідставні пропуски і поблажливо дивляться на нездібних керівників, які, як каже „Правда", „розкішно живуть працею інших". Тим разом „Правда" з 10-го грудня привятила свою критичну статтю Українській ССР, підкреслюючи, що ця республіка занедбала справу збору зернових культур в цьому році. Газета персонально критикує двох партійний лідерів Івана А. Мозгового і заступника голови Ради Міністрів Юрія Коломийця (обидва відповідальні за сільськке господарство) за недопильнування посівів і жнив в 1986 році і слабого збору зерна. „Правда" каже також, що голова Ради Міністрів СССР Ніколай І. Рижков закликав до прискорення відкриття оливних піль в Тенгізі над Каспійським морем. Оливу в Тенгізі відкрили в 1979 році і тепер там приспішено розбудовують оливну продукцію.

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОР ВІДДІЛУ ЗВ'ЯЗКІВ Білого Дому Патрик Бюкенен продовжує активну кампанію в підтримку Президента і проти його численних критиків. Звертаючись до кубинських і нікараґуанських іміґрантів у Маямі, Фльорида, П. Бюкенен сказав: „Прошу вас не помилятися відносно шуму, піднятого у Вашінгтоні. Справа не в тому, що були порушені другорядні закони або технічні правила. Суть справи в тому, щоб зупинити комунізм у Центральній Америці". Він заявив, що інформації, які появляються в ліберальних газетах, грають на руку Совєтському Союзу. „Те, чого противникам Президента не вдалося добитися у виборчих дільницях, вони хочуть дістати з допомогою вечірніх газет", — сказав П. Бюкенен.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" опублікувала підсумки опитування громадської думки, що його вона провела разом з телевізійною компанією Сі-Бі-Ес. Як показало опитування, 47 відсотків американців вважають, що президент Роналд Реґен говорив неправду, заявляючи, що не знав про пересилання грошей, одержаних від Ірану за американську зброю, на конто нікараґуанських партизанів. Президентові вірять лише 37 відсотків опитаних. Як показують дані опитування, більшість американців незадоволені не так секретними операціями з Іраном, як поведінкою Адміністрації. Газета зауважує, що скандал може вплинути на підсумки президентських виборів 1988 року: якщо перед іранським скандалом 33 відсотки опитаних хотіли, щоб президентом став республіканець, а 32 відсотки хотіли б демократа, то тепер республіканцеві віддало перевагу лише 27 відсотків, а демократові — 39. Однак 54 відсотки опитаних заявили, що, на їх думку, Р. Реґен більш чесний і порядний, ніж більшість інших політиків і громадських діячів.

АМЕРИКАНСЬКОМУ ПИСЬМЕННИКОВІ і громадському діячеві жидівського роду Елі Візелеві в урочистій обстановці була вручена Нобелівська нагорода миру за 1986 рік. Золоту медалю і почесний диплом лавреата вручив голова норвезького Нобелівського комітету Еґіл Аарвік. „Ця премія є символом перемоги над силами смерті і знищення, — сказав Е. Аарвік. — Вона є вирeженням вічної боротьби добра зі злом". На урочистій церемонії вручення нагороди був присутній король Норвеґії Оляф V.

ВИСТУПАЮЧИ В БІЛОМУ ДОМІ на прийнятті з нагоди Міжнародного дня прав людини, президент Роналд Реґен сказав: „Комунізм давно втратив свою романтичну авреолю. Молодих інтеліґентів уже не можна заманити філософією, яка провалилася". Єдиним підсумком комунізму, зауважив Президент, є те, що „полиці крамниць порожні, а в'язниці повні".

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ СССР Боріс Пядишев попередив З'єднані Стейти Америки від ескаляції військових дій в районі гондурасько-нікараґуанського кордону. „Дуже можливо, що ЗСА захочуть вжити тут зброю, — сказав Б. Пядишев. — Ми попереджуємо, що Совєтський Союз не залишиться байдужим спостерігачем". Він твердив, що З'єднані Стейти „грають з вогнем" і обвинуватив американське летунство в бомбардуванні двох прикордонних міст в Нікараґуа. З'єднані Стейти відкинули це обвинувачення.

Приготовляють культурну імпрезу на Український Музей

Джерзі Сиіті, Н.Дж. (О. К.). — Редакцію „Свободи" відвідали організатори великого концерту, що готується на неділю, 21-го грудня, в Ню Йорку, дохід з якого призначений на будову Українського Музею.

Ще здається ніколи в історії українського Ню Йорку не станули поруч себе до праці такі сильні культурні ансамблі, як цим разом. Усі вони були репрезентовані на розмові з редакцією на чолі із організатором і адміністратором імпрези Василем Сосяком.

І так довідуємося, що участь в концерті беруть члени Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, які, як розповідає його керівник, виведуть вперше в Ню Йорку драматичну поему Лесі Українки „Іфіґенія" із музикою проф. Ігоря Соневицького та хореографічним оформленням Ольги Івасівки. В другій частині концерту члени студії виконають в'язанку із поезій Івана Франка.

Примабалерина Рома Прийма-Богачевська підготовляє із своєю танцювальною групою „Сизокрилі" прем'єру „Гуцульської рапсодії" до музики П. Майбороди і „Гопака".

Ансамбль „Промінь" під вмілим проводом свого музичного керівника Богданни Волянської відспіває на концерті зовсім новий, ніколи не виконуваний ще твір теперішньої композиторки з України Лариси Дичко „Весна" із камерної кантати п.н. „Чотири пори року", а у другій частині три народні пісні.

В редакції „Свободи" (зліва): Б. Волянська, Л. Крушельницька, Р. Прийма-Богачевська і В. Сосяк.

Вкінці хор „Думка" під керівництвом свого диригента Семена Комірного з фортепіяновим супроводом Т. Поташко відспіває твори. Д. Бортнянського, М. Леонтовича, частину „Кавказу" С. Людкевича, і твори М. Лисенка.

Цей „Вечір пісні, слова і танку" заповідається справді поважно та обдумано. Організатори розповідають, що їхньою ціллю було зібрати найкращі мистецькі сили Ню Йорку, щоб дали свою працю та час на таку добру ціль і могли при тому показати свої вмілості. Тому програма обдумана так, що перша її частина має твори дійсно поважного клясичного характеру, які не часто можна виконати а друга має характер народний.

Головний організатор імпрези В. Сосяк каже, що на концерт, в якому візьме участь понад 150 виконавців, запрошені представники Мистецької ради міста Ню Йорку, яка дає стипендії на мистецькі цілі. В. Сосяк розказує, що так міські як і стейтові чинники, які зацікавлені усіми виявами етнічного мистецтва, незвичайно цінять українські спі-

(Закінчення зі стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник · Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Признання нюйоркчанам

Коли до Америки почали напливати перші українські іміґранти (про Агапія Гончаренка не говоримо, ані про учасників американської визвольної війни з українськими прізвищами), то це були у величезній більшості галичани, бідні селяни, які не могли втриматися у своєму селі з кусником — або й без жадного кусня — землі. Вони підписували контракти з вербувальними аґентами із зобов'язанням працювати стільки-то часу, здебільша у копальнях вугілля. Це була страшенне важка праця у препоганих гігієнічних умовинах, і тих українських заробітчанських іміґрантів немилосердно використовували та наражували на найбільші невигоди і прикрощі. Але виявилося, що це був добрий, тугий, здоровий, конструктивний елемент. Виявилося тоді тут, на американській землі, що український селянин лине до Церкви і що він не думає тільки про себе і про свою родину, але й громаду. Таким чином вони, ті наші перші бідні іміґранти будували церкви і народні доми. Вони створили перші українські газети, які існують по нинішній день, а ,,Свобода" дала поштовх до заснування Українського Народного Союзу, який згодом ту ж ,,Свободу" перейняв, як свій орган, як свою власність. І коли ми призадумуємося, що буде з українською громадою за 25 чи 50 або й більше років, то твердимо: залишаться на першому місці Церкви, залишаться (об'єднані) Союзи, залишаться народні доми.

Не було в Америці одного більшого скупчення українських людей, щоб там не збудували чи не купили народний дім. Коли змінилися відносини, коли прийшло до зрізничкування суспільного життя і постала ціла мережа окремих установ і організацій із спеціяльними цілями, то там, де не було народного дому, постали культурні осередки. І був Український Народний Дім у Ню Йорку, тій метрополії світу, але люди є тільки людьми, є між ними люди добрі і люди ледащі, і той український Народний Дім у Ню Йорку загирено. Однак швидко потім, докладно у 1950 році, заснувався вже комітет для здобуття нового УНДому. Тому два роки той дім на Другій авеню в Ню Йорку, який був центром українського громадського життя, згорів. На 14-го грудня цього року заповіджено посвячення відбудованого УНДому. І за відбудову громадського центру із згарищ належить глибоке і щире признання всім тим членам Дирекції Українського Народного Дому в Ню Йорку, які перебороли всі перешкоди і своєю впертістю, своїм переконливим словом і конструктивним ділом довели до того, що на Другій авеню в Ню Йорку, у центрі скупчення українців того людського муравлища, таки пишається знову Український Народний Дім. І за це належить українським мешканцям Ню Йорку сказати добре слово, за це треба побажати відновленому УНДомі, щоб йому повелося здобути від жертвенних українських людей фонди на викінчення тієї відбудови і щоб той УНДім далі служив громаді.

УРЯД ПАР ВІДМОВИВСЯ продовжити дозвіл на працю для репортера американської газети ,,Лос Анджелес Таймс" Майкла Паркса і наказав йому до 31-го грудня виїхати поза межі країни. 43-річний М. Паркс перебував у Південно-Африканській Республіці від 1984 року. Він відмовився прокоментувати рішення південноафриканських властей і висловив надію, що воно буде переглянуто. З часу впровадження в ПАР в червні цього року надзвичайного стану з країни були вислані чотири західні репортери.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство повідомило про відхід на емеритуру совєтського посла до Ісляндії Євгенія Косарєва і призначення на його місце Ігоря Красавіна, колишнього високого урядовця амбасади в Гельсінках. Політичні спостерігачі на Заході переконані, що Косарєв зробив декілька помилок під час приїзду і перебування в Ісляндії генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова, а головно не передбачив, що під час приземлення літака з Ґорбачовим на покладі відбуватиметься відкриття сесії ісляндського парляменту і тому, ані прем'єр-міністер, ані президент не зможуть вийти на летовище, для привітання високого совєтського гостя. М. Ґорбачова вітав тільки другорядний представник міністерства закордонних справ, але натомість президента Роналда Реґена вітали офіційно найвищі речники Ісляндії.

Володимир Я-ів

ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ПОЛЬЩІ

II.

Переходячи у своїй доповіді до проблеми міжнародних відносин, Ярузельський сказав, що наріжний камінь внутрішньої політики ПОРП-у становить непорушний союз дружби із СССР, пригадуючи при тому своїм землякам, що на сторінках історії польсько-російських відносин, можна стрінути трагічні періоди, котрим раз назавжди положено кінець, завдяки співпраці Польської об'єднаної робітничої партії і Комуністичної партії СССР. Він також твердить, що соціялізм відкрив нові напрямні, наслідком яких є скріплення дружби і довір'я, яке показалось в трудні дні всесторонньою допомогою братніх соціялістичних держав. Імперіялізм, на його думку, стремить до недопущення революційних ідей і тому старається стримати проґрес силою та бльокує процес скорішого розвитку соціялізму.

У доповіді були порушені проблеми, які відносились до господарської кризи в соціялістичній країні. Доповідач твердив, що коли Польща жила на кредитах, то тоді говорилось про добрі стосунки із Заходом, хоча на відтинку соціяльно-економічному, можна було зауважити самі недомагання — глибокий занепад господарки.

Коли економіка країни почала поправлятись, то тоді ці самі кола, ті самі люди ввели в господарку різні обмеження на відтинку торговельно-фінансовому, щоб цією жорстокою поведінкою стати одним з проявів політики ,,Холодної війни", -каже доповідач. Однак на думку В. Ярузельського — Польща зуміла вийти з кризи, а вислід із цієї лекції напевно доцінить Захід. Він вірить, що нарід польський ніколи не погодиться на диктат Заходу, а надія на тимчасовий характер соціялістичної системи в Польщі є наївністю Заходу. Він запевняє своїх земляків, що СССР є заінтересований в силі і безпеці Польщі, — натомість політика Заходу на його думку, а зокрема Вашінґтону є спрямована на підтримку тих сил, які стремлять поставити під розгляд політично-територіяльні договори в Европі.

У своїй доповіді В. Ярузельський порушив питання, що відносилося до стосунків польсько-американських і сказав, що Вашінґтон є головним спричинником нанесених шкод Польщі. Уважає, що остою безпеки країни становить оборонна сила соціялістичної дружби. При тому він заявив, що у зв'язку з проблемами, які заіснували на міжнародному політичному відтинку, а зокрема на европейському континенті — ми вносимо на обговорення на X з'їзді внесок про прийняття ,,Декларації по питанню безпеки і співпраці в Европі". У своєму заключному слові В. Ярузельський сказав, що X з'їзд ПОРП-у завершує незмірно трудний етап в житті партії і народу, та що нарід перейшов трудну історичну дорогу.

Однак, коли візьмемо під увагу теперішній стан господарки країни, то мусимо ствердити, що цей грудний етап в житті народу ще незакінчений та що немає виглядів на покращання господарки, як теж покращання стосунків з радою ,,Солідарности". Уряд своєю нерозважною і шкідливою господарською політикою, як також нерозумною профспілковою політикою, зокрема ліквідацією деяких здобутків колишньої ,,Солідарности" не може сподіватись позитивної розв'язки тих, так важливих у житті польського народу проблем.

Туристи, які відвідують своїх рідних чи знайомих у ПНР на підставі своїх спостережень стверджують, що господарка в ПНР, яку плянують державні пляновики не виправдала себе. Минуло сорок років соціялістичній системі в Польській Народній Республіці, однак ще сьогодні можна бачити громадян, які стоять у черзі, щоб купити харчі чи інші предмети першої потреби. Професор економії у Віндзорському університеті в Онтаріо, який недавно разом із своїм колеґою, також економістом, був в Польщі в ,,службових" справах сказав на інтерв'ю, яке було переведене радіовисильнею Канада, що йому, як економістові, не є зрозуміле, чому країна така як Польща, що має свої сирівці є в постійній господарській кризі, і що він на підставі своїх спостережень не передбачує поправи на тому відтинку. Професор уважає, що дальший застій на господарському відтинку, зневіра і пригноблення, що їх він зауважив у громадян, які вже не вірять в покращання ситуації, можуть бути експльозивні і привести до небажаних наслідків для польського народу. Суспільство в соціялістичній Польщі виявляє своє незадоволення з теперішньої соціялістичної системи, що її очолює голова уряду Войцех Ярузельський. Не зважаючи на таке незадоволення серед робітництва, уряд як вірний виконавець волі Кремля, скликав на листопад другий з'їзд (ОПЗЗ) Профспілок загального порозуміння щоб делеґати вирішили в тому змислі, що профспілки деклярують свою участь у реалізації завдань, що їх винесено на X з'їзді ПОРП-у і рівночасно застерігають собі право на висловлення своїх власних оцінок і поглядів, які стосуються проблем суспільно-громадських, як теж застосування метод їх розв'язання. Такий внесок делеґати напевно приймуть одноголосно, однак переведення в життя тих завдань, які були винесені на X з'їзді ПОРП-у, натраплять на спротив робітництва, що у своїх наслідках може принести поглиблення кризи на господарському і політичному відтинках.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про віру, яку хочеться затримати

У нашому матеріялістичному світі так мало вже залишилося гарних ілюзій, так мало цієї віри у добро, красу і надприродні цінності.

Тому немає що дивуватися, що коли в одному із містечок біля Ню Йорку місцевий парох католицької церкви сказав дітям у проповіді, що ,,Санта Клос" помер, а цей, в якого вони вірять, враз із саночками та оленями — це видумка старших — його слова викликали гостру реакцію батьків.

Бо як так — відібрати у дітей цю віру, відобрати їм це найкраще, що вони мають у складному дитинстві сьогоднішнього дня?

Хто має до цього право?

Здивовані діти ставили парохові питання — чи це можливо, щоб їхні батьки розповідали їм неправду про ,,Санта Клоса", що приносить чемним дітям подарунки і дістали відповідь, що так. Тому зовсім оправдане обурення матерів і батьків, які єдині мають право на такі вияснення.

Якось, мимоволі, читаючи про цю подію у пресі і нас огортає жаль, що так легко можна тепер цю віру втратити і що так часто знаходяться люди, які хочуть її відобрати, хай і не злонамірено. І хоча не один раз нас тут в Америці дещо дратує постать перебраного св. Миколая на вулицях, у крамницях чи в телевізійних програмах і, не раз не можемо стерпіти комерційного підходу до подарунків, які цей святий приносить, то все ж в глибині душі хочемо не бачити цього, а далі, як колись у дитинстві, радіти приходом св. Миколая.

У нас бо він був особливо торжественно відзначуваний і його ,,відвідини" були святом цілої дітвори. На жаль, цей гарний звичай щораз більше у нашій спільноті у вільному світі завмирає і щораз менше відбувається його гостин серед нашої дітвори. Бо правду кажучи, невідомо коли його святкувати, чи 6-го чи 19-го грудня, а получення Миколая з Різдвом у інших народів, також відганяє давній український звичай. У висліді, наші діти часто вже не знають, що і коли вірити та що справжнє, а що видумане.

Тому так сильно нас порушила історія із тими американськими дітьми, яким відобрали віру в існування Миколая.

Добре і правильно, що батьки станули в обороні їхньої віри, і добре що є ще батьки, які не хочуть, щоб зрабувати їхнім дітям найкращих дитячих сподівань.

Але насувається питання, чи доцільно нам українцям, не так драматично як було тепер у випадку цієї групи американських дітей, але лише із-за вигоди і пристосування забирати нашим дітям віру у святого Миколая?

О—КА

Роман Кухар

ВІД МИТАРСТВ ДО ВЕЛИКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Юрій Борець, ,,З найкращими", літературно-мовна редакція Святослава Караванського, його ж набір і післяслово з заувагами про мову спогадів, обкладинка Л. Денисенка, портрет автора, ілюстрації в тексті, Українська Видавнича Спілка, Лондон, 1986, ст. 384.

Мемуарні спогади з особистого досвіду в боротьбі проти нацистських і московсько-польських займанців України, під час Другої світової війни й опісля, булавного УПА й уродженця Лемківщини, Юрія Борця-Чумака, мають документальну вартість очевидця й учасника цієї боротьби за волю й незалежність нашого народу. Перший розділ книжки, п.з. ,,В Україні", пов'язується тематично з позачерговим, дальшим розділом, ,,Правда про УПА", що разом становлять головну канву спогадів Ю. Борця про його співучасть, зокрема в оборонних діях УПА проти польського населення нашої автохтонної людности з Закерзоння в 1945-47 роках і в рейдах його сотні під командою Громенка через Словаччину, Чехію й Австрію, в напрямку американської зони в повоєнній Німеччині, в 1947 році. Тут відтворено безприкладну посвяту, аж до самозаперечення, численних борців за здобуття волі українському народові в добу, коли два жорстокі імперіялізми шматували наші землі й масакрували наш нарід, а демократичному західньому світові було до цього байдуже. Багато найкращих з-поміж нашого многострадального народу полягли в цій осамітненій та нерівній боротьбі, а хто з борців пережив оту люту добу, має призначення поширювати у світі правду про змагання до національної цілі свого розтерзаного між окупантами, але нескореного народу. Автор книжки ,,З найкращими" уважає своїм святим обов'язком будити сумління світу до ворожого безправ'я й насилля совєтської Москви в нашій батьківщині тоді й тепер.

Паралельно з розповіддю про власний досвід у невпинних змаганнях поневоленого народу до волі й самостійности, мережає Ю. Борець свої спогади з його пізнішого перебування на еміґрації, в розділах ,,В Австрії", ,,Життя й роздуми" та ,,Сучасне й минуле". Тут читач може багато чого повчитися з авторового хисту й наполегливости у твердій праці над економічною незалежністю серед найважчих початкових еміґраційних умов.

Перемагаючи численні перешкоди, витримуючи з успіхом професійну чужинецьку конкуренцію, він змагав послідовно до своєї цілі й осягнув її. Уже сам факт, що з незаможного еміґранта став автор видатним підприємцем в Австралії, здобуваючи засоби і для зросту загального стану нашого посідання на чужині, доказує про здібність нашої людини, якій у краю присуджено ледве що животіти й коритись варварській та нелюдській системі московсько-совєтського визиску національних меншин.

Книжка має й деякі слабші сторінки, між іншим, непослідовність розповіді, стрибки від боротьби в краю до еміґраційної теми й навпаки, поперемінність розповідного стилю й тематики, раз у формі спогадів, то знову у приведенні матеріялів із пресових звітів, так що часом невідомо, чиї праці є авторові, а чиї не його. Стилістику деяких уступів належить справити, аби внести чіткість викладу, наприклад, у такому неправильно побудованому реченні: ,,Колись історики будуть собі ламати голови, як то москалі запрягли чехів, і то десятки тисяч людей, воювати з відділами УПА за московську імперію та своє ярмо, а німцям віддати цілу державу без стрілу". З речення, де підметом є ,,москалі", виходить, що саме вони, а не чехи, віддали свою державу німцям без стрілу. Треба було б кінцівку речення почати зі слів: ...,,і як чехи віддали німцям цілу державу без стрілу". З усього видно, що редактор С. Караванський мав чимало праці над стилістикою і мовою (про що він й пише у післяслові) даного видання. Назагал, редакційна робота над тематично складною книжкою й мовою її автора вийшла задовільно. Не зважаючи на вказані недотягнення, поміщений у книжці матеріял, що може й не належати до теми спогадів у їхньому суцільному оформленні у творі, має своє специфічне виправдання, а весь твір матиме значення дальшого особистого причинку до епопеї боротьби українського народу за своє законне право жити вільною нацією у світі, де, на жаль, не право, а сила про те вирішує. Щодо зверхнього чепурного видання книжки, то воно бездоганне. Варто б авторові вибрати все в цьому виданні й його раніших виданнях, ,,У вірі боротьби" та ,,Рейд без зброї", що відноситься до боротьби УПА, й видати окремою монографічною працею.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ТРУДНОЩІ З ТИСЯЧОЛІТТЯМ

Я вдячний д-рові Олександрові Домбровському, що висунув на денне світло (,,Свобода" з 3-го листопада ц.р.) деякі неудобства у моїй статті на цю тему. Д-р Домбровський правильно підкреслює, що це прикра справа, коли я суґерую, що нам прийдеться святкувати Тисячоліття Християнства в Україні як ,,культурно-національне досягнення", отже без Христа... наче в СССР. Я вповні погоджуюсь з автором статті, що це скандал. Але, що робити, щоб до того скандалу не дійшло? Погляньмо на питання практично:

Найвеличавішою формою наших святкувань, навіть секулярних, є торжественна Свята Літурґія. Нема нічого у християнському світі більш піднесеного й інспіруючого як наша Архиєрейська Служба Божа. Вона — вираз не тільки найблагородніших наших релігійних почувань, але в наших умовах стає найглибшою почуваннями національною маніфестацією. Нас фасцинують владичі митри, воно дає масам почуття існування проводу, якого ні в громадському, ні в політичному житті у нас нема. А існує у нас можливість спільної відправи Св. Літурґії православним і католицьким клиром? Нема. Заступаємо інколи недостачу вияву цієї нашої духовно-релігійної спільноти молебнями, але це тільки ,,ерзаци" — це не то, що спільна Св. Евхаристія, вершина християнського спілкування. В своїй наївності спитаю: можна б виєднати дозвіл на таку спільну Св. Літурґію тільки з нагоди цеї незвичайної врочистости? Коли на перешкоді стоїть оце прикре і неістотне для пересічного православного і католика ,,filioque", то чи не могла б Служба Божа бути відправлена з поминенням ,,Вірую"? Тільки у спільній Евхаристійній відправі ми не тільки мали б нагоду виявити наші спільні най-

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Бук

СВЯТАНДРІЇВСЬКІ ЗВИЧАЇ

II.

При ворожбі на пампушках дівчата клали свої пампушки рядом на долівку, пускали до хати собаку і приговорювали: ,,Ой ти голодний, ой ти чорний, ти хапай, не перебирай". Котрої дівчини пес з'їсть перший пампух, та перша вийде заміж, а котрої залишиться, буде вона дівувати цілий рік, коли собака не їсть, а занесе у темний кут, тоді дівчину занесе доля в далеку чужину. Дівчата вибігали з хати на вулицю слухати з котрої сторони гавкне пес — в ту сторону вийде заміж, якщо голос пса тоненький — жених буде молодий, якщо грубий — то старий. Або йшли біля криниці, сіяли коноплі і приговорювали:

,,Андрію, мій великий добродію,
коноплі ти сію,
дай Боже знати
з ким буду молоденька брати,
з ким на рушник ставати."

або:

,,Андрію, Андрію,
я коноплі сію,
димкою волочу,
віддаватися хочу".

Відтак верталися до хати, скидали правий черевик і клали рядом до порога: якщо останній черевик став на поріг — дівчина цієї зими стане на рушник, якщо перед порогом — буде цілий рік дівувати. Дівчата йшли надвір рахувати коли в плоті, при тому приговорювали: ,,любить-не любить", або ,,вийду (заміж), — не вийду", або ,,молодець-вдовець". Рахували за порядком і останній кіл підказував дівчині долю: любить чи ні, вийде заміж чи ні, за молодця чи вдівця. Ця ворожба була для дівчат небезпечною, бо хлопці збиточники часто мазали коли чорною саджею, або болотом.

У хаті дівчата брали в жменю фасолю, біб чи горох — і рахували парами, якщо всі зерна вийдуть впарі — дівчина також тої зими буде впарі, якщо ні, то буде дівувати. Або набирали з комори жменю зерна і рахували ,,чіт чи лишка" — чіт — означав, що вийде заміж, лишка не вийде. Дівчина теж брала три миски, перевертала до гори дном, під одну клала обручку, під другу-гілку ялинку, під третю-крихітку землі і виходила до сіней. Інші дівчата з Андрієм пересували миски і по хвилині кликали дівчину, яка зі страхом ставала перед мисками і шептала: ,,Доле, де ти, доле, де ти, доле привернися". Тоді несміло клала два пальці на одну миску, Андрій підіймав миску і коли під нею була обручка наставала велика радість серед усіх, це ж бо означало, що дівчина того року одружиться. Коли витягла ялинку — був знак, що матиме журливе життя, а коли землю — помре. Була ще ворожба на соломі: дівчина йшла до соломи і коли за першим дотиком знайшла колосок зі зерном — було повір'я, що напевно прийдуть старости. Була й ворожба на сім'ю: дівчина йшла до комори назадгузь до мішка, набирала лівою рукою три жмені сім'я, клала до хвартуха, виходила з хати і на роздоріжжі в сторону сходу сонця сіяла, приговорюючи: ,,Андрію, Андрію, коноплі сію, спідницю волочу віддаватися хочу". Решту сім'я сипала на купку, падала на вколішки піднісши руки, як до молитви казала: ,,Свята Покровонько, накрий мені головоньку, сяков, таков онучею, найся дівкою не мучу". Тоді вставала, крутилася тричі на одній нозі і говорила:

,,А ти Святий Андрію,
Опікуне дівочий,
Дай мені знати,
З ким я буду,
До шлюбу ставати".

При ворожінні з ключами дівчата йшли разом попід хати, стукали до вікон і питали: ,,Господиню, а де покласти ключі?" Тоді з хати було чути голос: ,,Поставте близько скрині, дай Боже, щоб до року ви всі були господині".

При ворожіннях хлопці робили багато жартів. До миски повної води хлопець просив вибрану дівчину, казав їй з голови вирвати дві волосинки, кинути на воду — тоді казав їй нахилитися і подивитися за її волосинками — в тому моменті вдаряв долонею по воді, яка з усіх сторін обризкувала дівчину. Зчинявся сміх, дівчина, протерши очі, шукала хлопця, щоб його набити, але він вже добре заховався. Вкінці приходила черга на ,,калиту" (в деяких місцевостях звали її ,,чарівною паляницею". Дівчата, принісши води в устах з різних кінців села так, щоб ніхто не бачив (хлопці, звичайно, перешкоджували — сильця на перелазах -щоб дівчата падали і випускали воду з уст) випускали з уст до миски, мішали з борошном, медом і пекли. Як ,,калита" була спечена, один з хлопців (Андрій) кликнув: ,,Дівчата час калиту чіпляти, час у небо заглядати". Дівчата чіпляли калиту на шнурку до стелі так високо, щоб не можна було дістати-вкусити і співали: ,,У небо, наша калито, у небо, а ти сонечко підоймись, та на нас подивись". Хлопці, заклавши назад руки підходили, підскакували, щоби вкусити калиту, а дівчата шнурком підносили її до стелі, щоб вони її не дістали. В деяких місцевостях хлопці по черзі під'їжджали до калити на мітлі, підскакували, щоб відкусити. Як перейшли всі хлопці, не відкусивши калити — дівчата її здіймали, частували нею всіх хлопців, і так кінчилася весела забава з калитою — паляницею.

Святандріївські вечорниці-ворожби кінчилися спільною вечерою, що складалася з пісних страв (без гарячих напитків), під час якої дівчата відплачулися хлопцям за заподіяні прикрості. Давали спершу гарячі вареники, які хлопці скоренько бралися їсти. Одному попався вареник з мукою, другому — зі сіллю, третьому — зі сирим маком, четвертому — зі сирою гречкою, або пшоном. Сміхам, галасуванням, жартам не було кінця. Вкінці по вечері дівчата-хлопці ще довго співали набожних пісень, колядували і пізно вночі розходилися додому. Андріївські вечори колись в Україні були справді дуже таємничі і чарівні. У цей вечір хотілося дівчині і хлопцеві заглянути у своє майбутнє. Уже і другі півні співали, а по селі все ще гуло; розносилися веселі голоси-співи, молодь верталася з Андріївських вечорниць. А як сьогодні на рідних землях? Чи і далі наша молодь сходиться на св. Андрія? Уже 42 роки минуло, як ми покинули рідний край, через червону Москву, яка знищила і далі нищить наші церкви, інтеліґенцію культуру, звичаї, мову, а останньо краде і наше християнство — Хрищення Руси-України. Напевно не чути вже веселих Андріївських вечорниць, не лунають святандріївські пісні і ворожби. Тому треба нам на поселеннях далі їх плекати і передавати нашим дітям — внукам, передавати їх з роду в рід грядучим поколінням.

Українська Вільна Академія Наук у США
ДОДАТКОВИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ
(Березень-листопад)

300.00 дол. — С. Незд — пам'яті М. Незд;
100.00 дол. — К. Кебало;
по 50.00 дол. — В. Андре, І. Витковицький;
30.00 дол. — І. та Б. Козаки — пам'яті С. Ріпецького.

Управа УВАН сердечно дякує за пожертви.

Українсько-Єврейське Товариство
повідомляє, що
в понеділок, 22-го грудня 1986 р., о год. 6:30 веч. в залі Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку (122 Друга Авеню)
відбудеться **ДОПОВІДЬ** на тему:
СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКО-ЄВРЕЙСЬКИХ СТОСУНКІВ І МОЖЛИВОСТІ ЇХ ПОЛІПШЕННЯ
яку виголосить
Яків Суспенський
голова Єврейсько-Українського Товариства в Ізраелі

Станична Старшина Пластової Станиці в Ню Йорку
повідомляє українську дітвору Ню Йорку та околиці, що
***в суботу, 20-го грудня 1986 р., о год. 2-ій по пол.* до Пластового Дому, 144 Друга Авеню в Ню Йорку**
загостить

СВ. МИКОЛАЙ

Рівночасно відбудеться
РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК пластового юнацтва

Небесна канцелярія буде відкрита у Пластовому Домі від год. 9:15 ранку

Гостину св. Миколая спонзорує
450 Пластовий Відділ УНСоюзу

Український Крайовий Дослідний Центр і Інформативна Мережа — АНЧЕЙН

Протягом кількох минулих років можна зауважити значне посилення українофобства, дезінформації і знеславлювання, скерованого проти українців, особливо в Америці і Канаді.

Не треба далеко шукати і вгадувати, звідки це приходить — є наочні докази, що цю кампанію започатковано в Кремлі, а виконувано агентами, інтенсивною пропагандою і кремлівськими вислужниками у вільному світі.

Совєтський Союз перекручує і викривлює історію з наміром послабити становище українців у вільному світі. Великим досягненням для совєтів є Бюро Спеціяльних Дослідчень (ОСІ), яке внутрі американського Уряду сприяє намірам і закордонній політиці Совєтського Союзу.

Результатом шкідливої роботи ОСІ є денатуралізація і депортація до Совєтського Союзу Федора Федоренка, а до Ізраїля — Івана Дем'янюка. Ф. Федоренка вже засудили до смертної кари, а І. Дем'янюка чекає розправа. Подібна доля чекає сотні осіб, які знаходяться під слідченням ОСІ.

Окремі особи, які загрожені кампанією знеславлювання українців, не мають засобів і спроможности оборонити себе, і тому українська громада мусить принести їм моральну і матеріяльну допомогу. Постійного викривлювання і фальшування історії в пресі та в публікаціях теж не можна легковажити і занедбувати.

Тому нам необхідно негайно влаштувати діюче бюро, яке працюватиме на професійному рівні і буде постійно та послідовно стежити за наклепами і знеславлюванням українців, на які буде у відповідний спосіб рішуче реагувати, обгрунтовуючи аргументи документованими фактами. У міру потреби бюро також братиме винуватців до судової відповідальности.

Це бюро і філії будуть у великих містах (Вашінгтон, Ню Йорк), як також буде створено мережу компюторів для вдосконалення комунікації у різних поселеннях українців.

Концепція Бюра Дослідного Центру і Інформаційної Мережі — це задум покійного Ігоря Ольшанівського засновника і голови організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ), який оприлюднив цей проєкт ще в 1985 році. Настав час провести цей проєкт в реальність.

Щоб провадити Бюро Дослідного Центру і Інформаційної Мережі (АНЧЕЙН — англійське скорочення), потрібно запасу грошей. Пороблено заходи, щоб створити запасний фонд у такий спосіб: якщо 10,000 людей складе по одній тисячі (1,000) долярів на своє ощадностеве конто, а відсотки пожертвує на фонд Бюра, тоді вистачить грошей, щоб провадити Бюро на професійному рівні. Кредитівка „Самопоміч" у Джерзі Ситі, стейту Ню Джерзі, погодилася такий фонд провадити.

Просимо всіх вас вкласти 1,000 дол., або більше на ощадностеве конто, а відсотки будуть квартально вкладені на конто „Анчейн" число 4018. Гроші зі свого ощадностевого конта можете вибрати частинно або в цілості в міру вашої потреби. Якщо бажаєте, пожертвуйте прямо на конто Бюра „Анчейн" число 4018, або пошліть пожертви до: UNCHAIN, 43 Midland Place, Newark, N.J., 07106.

Всі пожертви є звільнені від оподаткування на підставі рішення Федерального податкового уряду.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ повідомив, що в листопаді рівень безробіття не змінився у порівнянні з вереснем і жовтнем і залишався на рівні 7 відсотків. Не сталося практично ніяких змін рівня безробіття в більшости категорій населення. Серед 11 найбільш населених стейтів рівень безробіття і далі найнижчий в Массачусетсі (4.2 відсотка) і найвищий у Тексасі (9.5).

Українці...

(Продовження зі стор. 1)

ці) ідемо слідами японців. Подібно як японці вимагаємо від уряду визнати несправедливість інтернування українців і інших національних груп".

Іван Новосад, президент Комітету Українців Канади, сказав: „Ми просимо уряд офіційно висловити вибачення, а нашу заяву внесли більш-менш тоді, коли це зробили японці". І. Новосад долав, що з українського боку не піднесено вимоги компенсації через те, що залишилося живими тільки небагато жертв цієї несправедливости.

Щодо претенсій китайців експерти стоять на становищі, що вони заслуговують на моральне вибачення, але їхня вимога полегші в плачені податків від 1885 до 1923 років є абсурдом. Знавці цих питань теж проти вимог цих груп, яким відмовлено ви'їзду до Канади, бо кожна держава має право на власну іміграційну політику. Це стосується жидівських втікачів, яким Канада відмовила права в'їзду до країни під час воєнних дій в Европі. А в тім речник жидівської громади заявив, що покищо жиди не плянують вимагати вибачення.

Італійці й німці, на думку експертів, не зазнали завеликої кривди, бо уряд інтернував тільки запідозрених фашистів і нацистів. Еспанці, учасники громадської війни, зламали канадський закон, беручи участь у війні, в якій Канада не була причасна. Знову ж акадійці були жертвою виселення британською, а не канадською адміністрацією.

Так інтерпретують знавці проблему відповідальности канадського уряду за вчинені ним дійсні чи злогадні кривди своїм меншинним громадянам. Цю проблему, тяжку до задовільної розв'язки, слушно називають терновою колючою в п'яті канадського уряду.

ЩЕ ПРО...

Закінчення зі стор. 2

глибші релігійні почування, але і саме торжество заблистіло б.

Коли спільне релігійне святкування немислиме у цій найбільш торжественній формі, можливе воно у виді „академій", нам притаманній формі релігійних целебрувань поза церквою? Вийде халепа, коли зачнемо говорити. Здібні ми „завернути до самих джерел християнізму — до апостольської доби" — як радить д-р Домбровський, — „коли ще не було різниці між Орієнтом і Окцидентом"? Ану спробуйте! Ми не вміємо говорити про наше християнство без інтерпретації історії. Нещодавно попав я в халепу в дискусії з православним священиком, коли апелював, щоб ми жили в „нині", а не в історії. У нас дві історії християнства. Одні кажемо, що Володимир Великий охристив нас у „православну віру" в тому розумінні того слова, яке йому нині популярно придаємо, а другі, що у „католицьку віру" теж у нинішньому сенсі того терміну, чому православні додають сенс „римо-католицьку". Не вийшла б халепа, коли б ці два протилежні погляди перехрестились на якійсь святочній академії релігійного характеру?

Що в тих умовах нам на потребу? Д-р Домбровський закликає відновити серед нас універсальний дух Євангелії. „Основник християнізму, Христос", — пише д-р Домбровський, — „є спільним духовим добром у христоцентричній релігійній системі цілої християнської ойкумени без різниці конфесій й Він повинен стати духово-універсальним осередком наших відчувань". Це істинно правда! Дійсно — Христова Церква одна. У нас? „Українська Католицька Церква", „Українська Автокефальна Православна Церква", „Помісна Українська Католицька Церква", „Соборноправна Православна Українська Церква", „Церква Візантійського Обряду для закарпатців", не згадую вже про два протестантські українські Об'єднання, — всі вони Христові, але десь по дорозі загубили це „Христові", підкреслюючи радше їхню „українськість", чи „незалежність". Чи дійсно не корінь лиха у тому, що ми секуляризуємо і політизуємо Христову Церкву, вмотуємо її щораз то більше у земське, забуваючи її трансцидентальну Христову Істину? Та мабуть шкода навіть писати про це...

Я прийняв прагматично-політичний підхід до питання святкувань 1000-ліття, бо на жаль, духовно-релігійний підхід, про що пише д-р Домбровський, — які ж нині має вигляди на те, щоб утриматись?

Микола Бараболяк

Н. Риверсайд, Ілл.

В. Баклі...

(Закінчення зі стор. 1)

це буденна річ в СССР. Якщо коляборація з нацистами є злочином, що заслуговує на кару смерти, то майже кожний совєтський чиновник понад 62 роки життя заслуговує на кару смерти. Але в СССР про це недумають. От найстарший з них, 96-річний В'ячеслав Молотов, який поклав свій підпис разом з Ріббентропом на документі приязні СССР з Гітлером, помер недавно з приверненим партійним квитком у кишені.

Тепер, перспектива депортації К. Лінната в руки совєтських вбивників висить дослівно на волоску. Між Різдвом і Новим Роком він вже може бути в руках КГБ. Ремзі Кларк, а також Патрик Бюкенен і Міжнародна Амнестія є розчаровані і озлоблені американським судівництвом і Департаментом справедливости, які не зважаючи на перестороги все таки користувалися підфальшованою совєтською документацією і підставленими КГБ свідками, — пише Баклі.

Серйозні люди почали застановлятися: куди котиться американське судівництво, яке обвинувачення, що було написане далеко перед процесом чужими чинниками, перетворило в дійсність. Воно віддає людину на видиму смерть в руки тих, які не тільки підписали договір з Гітлером, але мають за собою криваву історію вбивства принаймні 50 мільйонів людей, — закінчує статтю В. Баклі.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІД ДНЯ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої і Незабутньої

ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

ЗЕНАЇДИ ДУМИН

буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в суботу, 27-го грудня 1986 року о год. 11-ій (одинадцятій) ранку
в церкві Успення Пресвятої Богородиці
при вул. Кавтра 3625 в Міссісага, Онтаріо, Канада

Просимо Родину, Приятелів та Знайомих взяти участь в цих богослуженнях.

Залишені в смутку:
МУЖ
донька — КСЕНЯ з чоловіком і трьома синами
донька — ЛЕСЯ з чоловіком і донечкою
син — ЯРЕМА з дружиною і двома дітьми

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в суботу, 22-го листопада 1986 р. з волі Всевишнього відійшла від нас наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ та ПРАБАБКА

бл. п.

Олена з Полянських ШТЕФАН

ПАРАСТАС відправлено в неділю, 23-го листопада 1986 р. оо. монленьйорами: Реймоном Риваком та Михаїлом Федоровичем в похоронному заведенні Насевичів у Філядельфії, Па. при Френклин і Бравн вул.

ЗАУПОКІЙНУ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ І ПАНАХИДУ відправив о. монс. Реймон Ривак в українському католицькому митрополичому соборі Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па. у понеділок, 25-го листопада 1986 р. Тлінні Останки поховано того ж дня на Архиепархіяльному Цвинтарі в Ленґорн, Па.

Горем прибиті:
донька — КАТЕРИНА з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ ЧЕДДАР і дітьми
внучка — ОЛЬГА
внук — ДАВИД з дружиною ЗУЗАННОЮ
внучка — ТЕРЕСА
внучка — БЕБОРА з чоловіком РОБЕРТОМ СМИТ, донечкою і сином
правнучка — ЕРІКА СМИТ
правнук — ЖАРЕТ АЛЕКСАНДЕР СМИТ
внук — ТОМА з дружиною ВАРВАРОЮ
син — д-р ВАСИЛЬ з дружиною ЛУЇЗОЮ та дітьми
внук — ДАВИД
внучки — ЛЕСЛІ й ГЕЛЕН КЕЙ

ФОНД ОБОРОНИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

Сидячи вигідно в хаті й читаючи це оголошення пам'ятаймо, що
ОДИН З НАС НЕ МАЄ ЦІЄЇ МОЖЛИВОСТИ!
Простягаючи руку, щоб виключити електричне світло пам'ятаймо, що . . .
Є ОДИН УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ ЦЬОГО ЗРОБИТИ НЕ МОЖЕ!
ЯСКРАВЕ СВІТЛО ОСВІЧУЄ камеру Івана Дем'янюка безперервно.
ЯСНЕ СВІТЛО ПРАВДИ ГОРИТЬ у серці Івана Дем'янюка.

Молитви і фінансова допомога є негайно потрібні!
Прохаємо посилати свою пожертву на адресу:

THE JOHN DEMJANIUK DEFENSE FUND
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Цей фонд є спонзорований виключно родиною Дем'янюків.

Дирекція Школи Українознавства Осередку СУМ в Ню Йорку
повідомляє, що
в суботу, 20-го грудня 1986 р., о год. 11:30 ранку в залі УВФронту, 136 Друга Авеню, в Ню Йорку, Н. Й.
відбудеться

СВЯТО МИКОЛАЯ

В програмі: сценка „ГОСТИНА СВЯТОГО МИКОЛАЯ"
Співи, колядки, деклямації — виконують учні школи (від Дошкілля до 12-ої кляси)

Запрошуємо всіх — маленьких і великих, Святий Миколай обдарує всіх.

Небесна канцелярія відкрита в п'ятницю, 19-го грудня від год. 6-ої до 9-ої веч., в суботу, 20-го грудня від год. 9-ої до 11-ої ранку.

Дирекція Школи

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що ранком, в суботу, 6-го грудня 1986 р. з волі Всевишнього, на 90-му році життя в Пармі, Огайо, відійшов у Вічність

бл. п. інж.

ІВАН ПЕТРІВСЬКИЙ

будівничий і підприємець, народжений 24-го червня 1896 року.

ПАРАСТАСИ І ПАНАХИДА були відправлені в днях 8-го і 9-го грудня 1986 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Колодій-Лазута у Пармі, Огайо.

ПОХОРОН відбувся 10-го грудня 1986 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення до української православної катедри св. Володимира, а відтак на цвинтар Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.

У глибокому смутку:
брати —
ДМИТРО з дружиною ГАРНЕТ
ВАСИЛЬ з дружиною МАРІЄЮ і родиною
МИКОЛА з дружиною АЛЛЕЮ
МИХАЙЛО з дружиною АНАСТАЗІЄЮ і родиною

Парма, 8-го грудня 1986 р.

Приготовляють...

(Закінчення зі стор. 1)

вочі та танцювальні ансамблі та дають їм високе признання.

Тим разом буде нагода показати ще і клясичне мистецтво і причиниться високим виконанням до більших субсидій для українців. З другої сторони ці мистецькі одиниці мають можливість показати нові, ще ніколи не виконувані твори перед українською публікою. Конферансьє програми — Ігор Раковський мол.

Концерт відбудеться у дуже гарній новій концертовій залі Пейс університету в Ню Йорку, що міститься в сусідстві ратуші міста Ню Йорк на Пейс Пляза з дуже догідним доїздом в неділю, так підземкою, як автобусом чи автом. Квитки на концерт вже є в розпродажу в українських крамницях по ціні від 7 дол. до 10 дол.

Модерна велика заля може вмістити 650 осіб і організатори надіються що публіка вщерть їх виповнить, знаючи, що українські мистці дають безкоштовно свою працю на придбання фондів для будови Українського Музею.

Початок концерту призначений на год. 3-тю по полудні.

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ в Мангеттені, Н.Й., агент управління в справах боротьби з наркотиками Роберт Статман розповів репортерам про викриття банди торгівців наркотиками, арешт 24 запідозрених у контрабанді і захопленні 432 фунтів кокаїни. Р. Статман стояв за столом, на якому лежали плястикові мішечки з білим порошком. „Все це кокаїна, її вулична вартість — 35 мільйонів долярів", — сказав Статман, показуючи на мішечки. За його словами, контрабандисти діяли 10 років, кожний місяць доставляючи в країну до 200 фунтів кокаїни. До їх арешту привела спільна операція кількох федеральних агенцій і служб.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати в банках гроші, одержані від Відділів.

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1986 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1986 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу виспати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у СЕРЕДУ, 31-го ГРУДНЯ 1986 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 20-го ГРУДНЯ 1986 р.

Рочестер, Н. Й. Річні збори УНДому 316-ий Відд., о год. 7:30 веч. На порядку нарад: річні звіти і вибори. Присутність членів побажана. По зборах — прийняття. — Управа.

НЕДІЛЯ, 28-го ГРУДНЯ 1986 р.

CENTRAL FALLS, R.I. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 93-ій Відд. о год. 4-ій по пол. в домі Mrs. Danyluk, 106 Rosemerc Rd., "Pawtucket". Проситься всіх членів обов'язково прибути — Управа.

НЕДІЛЯ, 21-го ГРУДНЯ 1986 р.

Дітройт, Миш. Загальні річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя — 292-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в приміщенні Кредитівки „Будучність" при вул. Мартін. — Т. Тимочко, гол., С. Федик, фін. секр.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334-ий Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фінансового секретаря при 3324 Торінгтон вул. в Пармі, Огайо. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Б. Задорецький, рек. секр.

ПОПРАВКА

У вістці п.заг. „Український науковець дістав високе відзначення фірми Ай-Бі-Ем" („Свобода" з п'ятниці, 12-го грудня ц.р.) трапилася помилка у реченні в третій колонці в передостанньому параграфі. Повторюємо це речення так, як повинно бути: „Як „феллов" д-р Романків має можливість вибрати собі ділянку, яка його цікавить та впродовж п'ятьох років розпрацьовувати її, не підлягаючи звичайним організаційним вимогам компанії". — Ред.